

7 82

Nr 2. Warszawa, dn. 14 stycznia 1933 r. Ogóln. zbioru Nr 561.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: *Ulgi celne. — Nieco liczb z działalności ubezpieczeń społecznych w 1931 r. — Odpowiedzialność pracodawcy wobec pracownika za niezgłoszenie go do Kasy Chorych i do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych — Jak należy postępować w razie redukcji dni pracy robotników. — Zakazy przywozu na Węgrzech. — Ograniczenie importu w Grecji. — Wiadomości z zagranicy. — Szkodliwa ustawa. — Ceny. — Patenty.*

ULGI CELNE

W nr 118 Dziennika Ustaw z dn. 31 grudnia 1932 r. ukazało się rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 23 grudnia 1932 r. o ulgach celnych obejmujące następujące pozycje interesujące przemysł metalowy.

Pozycja taryfy celnej	Nazwa towaru	Cło ulgowe w % cła normalnego (autonomicznego)
z 71 z p. 5 b i c	Niewyrabiane w kraju elektrody z węgla i grafitu do celów przemysłowych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	10
z 140 z p. 8 i Uwaga 5	Stal taśmowa hartowana o wytrzymałości powyżej 70 kg na 1 mm ² do wyrobu piłek — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	50
z 140 z p. 8 i Uwaga 1	Bednarka i blacha na zimno walcowane o grubości 0,15 mm do 0,17 mm do wyrobu kółek do obuwia — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	30
z 143 z p. 3 c	Blacha aluminiowa o grubości 0,1 mm i mniej do wyrobu folii aluminiowej — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	10
z 148 z pp. 2a i 3a	Przybory i wyroby z metali szlachetnych, wymienionych w poz. taryfy celnej 148 p. 1a, do celów naukowych i technicznych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	bez cła
z 148 z p. 5	Drut srebrny specjalny t. zw. topikowy do wyrobu bezpieczników — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 150 z p. 4 a i b	Walce utwardzane o średnicy 850 mm i wyżej dla hut — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 152 z p. 1 a	Walczaki, t. j. zbiorniki pary i wody, wykute z jednego bloku, również spawane z jednym szwem podłużnym o średnicy 1.200 mm i o długości 6.200 mm i wyżej do kotłów wodno-rurkowych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	25

z 152 z p. 6 a i b	Dna wygięte żelazne, stalowe dla t. zw. kotłów krakowych o średnicy 2700 mm i wyżej o grubości ścianki 32 mm i wyżej — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 153 z p. 1 a I	Formy stalowe „wlewnice” obrobione do wyrobu rur żeliwnych, lanych systemem odśrodkowym — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 155 z p. 1	Drut stalowy hartowany do wyrobu szczotek — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	30
z 156 z p. 1 153 z p. 1 b	Wyroby z drutu korytkowego żelaznego o szerokości poniżej 6,5 mm względnie wyroby z korytkowej taśmy stalowej o szerokości powyżej 6,5 mm do wyrobu mechanizmów parasolowych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 156 z p. 10 d II	Tkaniny druciane, z drutu miedzianego i ze stopów miedzi oraz metali objętych poz. 143, bez końca, wyrabiane z drutów o średnicy 0,25 — 0,40 mm włącznie dla przemysłu papierniczego — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	30
z 165 z p. 2a I	Płatkowy metal aluminiowy t. zw. folja aluminiowa biała w rolach o szerokości 333 mm i wyżej, do przerobu fabrycznego — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	50
z 166	Płatki aluminiowe do wyrobu materiałów wybuchowych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu	20
z 167, 168 i 169	Niewyrabiane w kraju maszyny i aparaty, o ile stanowią część składową nowo instalowanych kompletnych urządzeń oddziałów zakładów przemysłowych lub mają służyć do obniżenia kosztów względnie zwiększenia produkcji przemysłowej lub rolnej — za pozwoleniem Ministra Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu	35

- z 167 z pp. 19, 20, 21, 22, 23, 24 Niewyrabiane w kraju maszyny do obróbki lnu i konopi — za pozwoleniem Ministra Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu 10
- z 167 z p. 38b Niewyrabiane w kraju silniki elektryczne, sprowadzane przez fabryki obrabiające do drzewa — za pozwoleniem Ministra Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu 35
- z 167 z pp. 7, 9, 10, 33, 34 i 38b Niewyrabiane w kraju lewary samochodowe, oliwne, pompki paliwowe, silniki wielocylindrowe systemu Diesla i benzynowe, silniki jedno- i wielocylindrowe, motocyklowe, karburatory, łożyska, dynamostartery, magneto, sprowadzane przez fabryki produkujące podwozia samochodowe i motocykle — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu . . . . . bez cła
- z 169 z pp. 1 i 15 Niewyrabiane w kraju manometry do benzyny, oliwy i powietrza, kilometromierze, oleometry i t. p. przyrządy pomiarowe, cewki samochodowe, wycieraczki elektryczne, oraz aparaty elektryczne do dynamostarterów i kierunkowskazy okrągłe, sprowadzane przez fabryki produkujące podwozia samochodowe i motocykle — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu . . . . . bez cła
- z 173 z pp. 6 i 17 Niewyrabiane w kraju koła samochodowe, latarnie samochodowe, siodła motocyklowe, kierunkowskazy okrągłe, sprowadzane przez fabryki produkujące podwozia samochodowe i motocykle oraz koła tarczowe, samochodowe sprowadzane przez wytwornie przyczep samochodowych — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu . . . . . bez cła

NIECO LICZB Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W 1931 R.

Dziś, gdy zagadnienie ubezpieczeń społecznych nabrało dużego rozgłosu, wyniki działalności instytucji ubezpieczeniowych stają się przedmiotem powszechnych zainteresowań. W szczególności muszą one interesować przemysł, który jest największym płatnikiem składek ubezpieczeniowych. Niżej podajemy szereg liczb z tego zakresu zaczerpniętych ze sprawozdań samych instytucji ubezpieczeniowych lub z prasy specjalnie poświęconej tym zagadnieniom:

Dochody ubezpieczeń społecznych wynosiły:

	w 1930 r.	w 1931 r.
	w milionach zł	
Kasy Chorych	335,9	293,5
Ubezpieczenie od wypadków	62,2	61,0
„ inwal. i starości	65,3	61,1
(tylko w b. dzielnicy pruskiej)		
Ubezpieczenie pracowników umysłowych:		
emerytalne	104,1	113,3
na wypadek braku pracy	22,2	24,1
Fundusz Bezrobocia	48,9	44,2
(ubezp. robotników)		
Ogółem	638,6	597,2

Należy przypomnieć, że dochody ubezpieczeń społecznych 1930 r. w stosunku do 1929 r. nie uległy zmianom, mimo iż w tym czasie zmalała zarówno aktyw-

ność poszczególnych gałęzi przemysłu i całej produkcji w Polsce, jak też i wysokość zarobków robotniczych, w skutkach więc tego stanu rzeczy powinna była się zmniejszyć podstawa do wymierzania składek, którą jest ogólna suma zarobków. W 1931 r. wspomiane czynniki działały znacznie mocniej. Odbiło się to już w pewnej mierze na dochodach ubezpieczeń społecznych; zmniejszyły się one z 638,6 milj. zł w 1930 r. na 597,2 milj. zł w 1931 r. Jest to zniżka o niespełna 7%, a więc bardzo nikła, daleka od spadku aktywności wszystkich gałęzi naszej produkcji. Liczby te upoważniają do postawienia tezy, iż warsztaty pracy, walczące w nienormalnych warunkach o swą egzystencję, ponoszą na ubezpieczenia społeczne większe ciężary niż w latach pomyślnej konjunktury.

Wiadomem jest, że w okresie kryzysu spadają na ubezpieczenia zwiększone wydatki. Bezrobocie wpływa nie tylko bezpośrednio na wzrost wydatków na zasiłki dla ubezpieczonych na wypadek braku pracy, ale i zwiększa zainteresowanie świadczeniami udzielanymi przez Kasy Chorych i przez inne rodzaje ubezpieczeń. Wobec tej tendencji niema innej drogi wyjścia jak ta, którą się stosuje na innych odcinkach życia publicznego, mianowicie — oszczędność. Realizacji tego wskazania do tej pory jeszcze nie dostrzegają. Na odcinku ubezpieczeniowym oszczędności nastąpiły tylko tam, gdzie bezpośrednio wchodziły w grę interesy Skarbu Państwa: w Funduszu Bezrobocia. Wobec konieczności pokrywania deficytów przez Państwo zdecydowano się na radykalną obniżkę świadczeń, aby tą drogą zapewnić samowystarczalność instytucji. W innych ubezpieczeniach oszczędności czynione są na małą skalę, w ramach dotychczasowych przepisów, choć wiadomem jest, że bez zmiany obowiązującego ustawodawstwa poważniejszych wyników nie da się osiągnąć. Oszczędności te są tem bardziej konieczne, iż muszą dać możność zredukowania dotychczasowej wysokości opłat. Wysokość tych opłat jest niewspółmierna z tem co mogą płacić osłabione gospodarczo warsztaty pracy, stale naciskane poza to o zniżkę cen swych wytworów. Nic dziwnego, że jako skutki zbyt wysokich opłat powstały i rosą wciąż zaległości, wynoszące w końcu 1931 r. przeszło 200 milj. zł, z czego 110 milj. przypadało na Kasy Chorych. Zaległości te, rodząc nowe obciążenia z tytułu wysokich odsetek za zwłokę w chwili ich egzekwowania, grożą wielu przedsiębiorstwom całkowitą zagładą. Same tylko Kasy Chorych ściągnęły z odsetek w 1931 r. przeszło 7 milj. zł. Inne ubezpieczenia tą drogą powiększyły również swoje dochody, np. Zakład ubezpieczeń od wypadków we Lwowie zebrał z odsetek za zwłokę w 1931 r. 3,2 milj. zł (w 1930 r. — 1,2 milj.), Zakłady ubezpieczeń pracowników umysłowych — 5,4 milj. zł (w 1930 r. — 3,8 milj. zł), Fundusz Bezrobocia 1,2 milj. zł (w 1930 r. — niespełna milion zł) i t. d.

Do świadomości opinii dochodziły natomiast stale zapewnienia, że oszczędności w ubezpieczeniach społecznych zostaną uzyskane przez poprawę i potanie organizacjami. Dziś można już ocenić skutki zabiegów i zarządzeń usprawniających administrację ubezpieczeniową w ostatnich latach. W Kasach Chorych, gdzie się ta akcja koncentrowała, koszty te wyrażone w procentach składek wzrosły z 9,1% w 1928 r. na 9,9% w 1930 r. i na 11,0% w 1931 r. Jak wynika z ostatnich sprawozdań w połowie 1932 r., dosięgły już 11,6%. W zakładach ubezpieczenia od wypadków we Lwowie koszty administracji wzrosły z 13,9%

w 1928 r. na 14,1% w 1930 r. i 16,8% w 1932 r. W pozostałych instytucjach wahania były mniejsze, wybitniejszej poprawy jednak nigdzie nie da się zauważyć.

Zagadnienie reformy ubezpieczeń społecznych jest więc wciąż otwarte. Jest to jedna z koniecznych reform, która znajduje niemal wszędzie zrozumienie i poparcie, a wciąż jest jednakowo daleką od realizacji. Ustalone stanowisko sfer przemysłowych znalazło żywy oddźwięk w opinii i to oddźwięk niemal powszechny. Czynniki rządowe również uznają konieczność reformy ubezpieczeń społecznych. W ostatnim przemówieniu w senacie p. Premier Prystor zaznaczył: w dążeniu do obniżenia kosztów produkcji nie można pominąć zagadnienia ciężarów socjalnych. I tu musi nastąpić potanie. Niewolno patrzeć na tę reformę jako na uszczuplenie zdobyczy robotniczych. Niewolno bowiem zapominać, że, aby cała maszyna ubezpieczeń socjalnych wogóle mogła sprawnie funkcjonować, trzeba przedewszystkiem, aby ludzie mieli pracę.

Tym niezwykle trafnym spostrzeżeniem nie towarzyszą jednak odpowiednie posunięcia. Jedyna realna działalność rządu — to złożenie Sejmowi na wiosnę b. r. projektu t. zw. ustawy scaleniowej, która poniekąd powiększa jeszcze ciężary przemysłu, a jak wiadomo nawet ten projekt jest wciąż jednakowo daleki od realizacji.

J. B.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY WOBEC PRACOWNIKA ZA NIEZGŁOSZENIE GO DO KASY CHORYCH I DO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

Orzeczenie Sądu Najwyższego (S. N. I. C. 2648/31 z dn. 21 lipca 1932 r.) ustaliło następujące tezy:

1. Przepisy ustawy z dn. 19.V.1920 r. o obowiązku ubezpieczeniu na wypadek choroby nie przewidują odpowiedzialności pracodawcy przed pracownikiem z tytułu nieubezpieczenia ostatniego na wypadek choroby.

2. Zgodnie z przepisami rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z dn. 24.XI.1927 r. pracodawca jest odpowiedzialny materialnie za szkody wyrządzone pracownikowi przez zaniedbanie zgłoszenia go do tego ubezpieczenia.

3. Przedawnienie, przewidziane w ust. 3 art. 56 wspomnianego rozporządzenia, dotyczy roszczeń, skierowanych do Zakładu Ubezpieczenia, lecz nie do pracodawcy.

W motywach znajdujemy następujące wyjaśnienia:

Przepisy ustawy z dnia 19.V.1920 r. o obowiązku ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. Ust. 44 poz. 272), w przeciwieństwie do art. 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, poza odpowiedzialnością pracodawcy przed kasą chorych (art. 16), nie przewidują odpowiedzialności tegoż przed pracownikiem z tytułu nieubezpieczenia ostatniego na wypadek choroby, natomiast każdy pracownik i osoba nawet niepodlegająca obowiązkowi ubezpieczenia są uprawnieni do zgłoszenia się i zarejestrowania się w kasie chorych (art. 3 i 8 ustawy).

Przeto pracownik, nie chcąc być pozbawiony świadczeń, jakiego mógł otrzymać od kasy chorych w razie choroby, winien sam dbać o to, by był należy-

cie w tej kasie zarejestrowany, i nie może rościć pretensji do swego pracodawcy z powodu niewykonania tego przez tego ostatniego.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zasadnie oddalił część roszczeń powoda, dotyczącą świadczeń, których on został pozbawiony z powodu nieubezpieczenia w kasie chorych, iż skarżący winien był sam zgłosić się do kasy, czego nieuczynił, upadają przeto zarzuty skargi kasacyjnej, tej części pretensji powoda dotyczące.

Natomiast, żądając również zasądzenia od pozwanej firmy odprawy, przewidzianej w art. 30 i 44 w związku z art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.XI.1927 r. (Dz. Ust. 106/1927 poz. 911), słusznie zarzuca skarżący obrazę art. 56 ust. 3 i 112 pomienionego rozporządzenia, uznawszy bowiem, iż roszczenie powoda z tytułu jednorazowej odprawy z Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych uległo przedawnieniu na mocy art. 3 rozporządzenia i w każdym bądź razie nie ulega uwzględnieniu z powodu niezgłoszenia się powoda do Zakładu Ubezpieczeń, Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę, iż pomieniony ustęp 3 art. 56 rozporządzenia dotyczy roszczeń, skierowanych do Zakładu Ubezpieczeń, lecz nie do pracodawcy, i że ten ostatni, w myśl art. 112 w związku z art. 106 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, jest odpowiedzialny materialnie za szkody, wyrządzone pracownikowi przez zaniedbanie zgłoszeń, przepisanych rzeczonem rozporządzeniem, bez względu na niezgłoszenie się do pomienionego Zakładu pracownika, który sam rejestrować się tam nie jest obowiązany, wskutek czego dopuścił się obrazy art. 56 ust. 3 i 112 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

JAK NALEŻY POSTĘPOWAĆ W RAZIE REDUKCJI DNI PRACY ROBOTNIKÓW.

I. *Kasa Chorych.* W stosunku do Kasy Chorych należy mieć na uwadze niżej podane reskrypty Ministra Pracy i Opieki Społecznej:

1. Określenie płacy ustawowej przy redukcji dni pracy.

Płacę ustawową określać należy według zarobku dziennego, oznaczonego w tabeli, pomieszczonej w art. 20 ustawy z dnia 19 maja 1920 r., tylko w tym wypadku, gdy zarobek ten odpowiada odnośnemu zarobkowi tygodniowemu lub miesięcznemu, umieszczonemu w odpowiedniej rubryce tej tabeli, licząc pełne 6 dni pracy w tygodniu i 25 w miesiącu, przyczem dni wolne od pracy, względnie dni uzasadnione opuszczenia pracy, nie biorą się w rachubę. W razie zatrudnienia w pewne tylko dni tygodnia lub redukcji dni pracy, t. j. gdy zarobek, otrzymany za tydzień wzgl. za miesiąc, nie odpowiada zarobkowi dziennemu w odpowiedniej rubryce powyższej tabeli, o ile przytem nie zachodzi wypadek, przewidziany w art. 50 ust. I powołanej ustawy, za podstawę zaliczenia do grupy zarobkowej należy przyjąć dzienny zarobek, otrzymany z podzielenia sumy, zarobionej w ciągu tygodnia wzgl. miesiąca, przez 6 wzgl. 25 dni.

PRZYKŁAD: robotnik pracuje w miesiącu 12 dni, zarabia 84 złotych. Bez względu na to, ile wynosi jego płaca za dzień przepracowany, suma zarobiona w miesiącu, t. j. 84 zł, dzieli się przez 25 i sumę otrzymaną, t. j. 3.36 zł, przyjmuje się za jego zarobek dzienny, co odpowiada grupie zarobkowej VI, której płaca ustawowa wynosi 3.50 złotych. (Reskrypt M. P. i O. S. z dn. 15 czerwca 1925 Nr. 145/U. III).

2. Określenie płacy ustawowej w razie niezawiadomienia o redukcji dni pracy.

Zasadniczo ubezpieczeni, zatrudnieni w przedsiębiorstwach, które przejściowo zredukowały czas pracy, winni być zaliczeni do odpowiednich grup zarobkowych nie na podstawie zarobków dziennych, lecz na podstawie faktycznych zarobków tygodniowych. Składki i zasiłki należy wymierzać na podstawie takich grup zarobkowych, do których ubezpieczeni zostali zaliczeni na podstawie swego rzeczywistego zarobku tygodniowego.

Ubezpieczonych, którzy zachorują w czasie przejściowej redukcji dni pracy po obniżeniu im grup zarobkowych, — jeżeli w czasie ich choroby ilość dni pracy na tydzień zostanie zwiększona, należy automatycznie przenieść do odpowiedniej wyższej grupy zarobkowej.

Jednakowcz, jeżeli pracodawcy nie zawiadomią Kasy o ograniczeniu czasu pracy w swych przedsiębiorstwach i nie zażądają przeniesienia pracowników do niższych grup zarobkowych, Kasa ma prawo wymierzania składek na podstawie zarobku dziennego, bez względu na ilość dni pracy w ciągu tygodnia, opierając się na art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 19 maja 1920 r., gdyż brak zawiadomienia stwarza domniemanie, iż zarówno pracodawcy, jak ubezpieczeni zgadzają się na opłacanie wyższych składek.

(Reskrypt M. P. i O. S. z dn. 20 listopada 1923 Nr. 5223/VII).

3. Obliczanie zarobku w razie dni wolnych od pracy.

Słowa reskryptu z dnia 15 czerwca 1925 roku L. 145 (U. III): „przyczem dni wolne od pracy względnie dni uzasadnionego opuszczenia pracy nie biczą się w rachubę”, rozumieć należy, jak to z toku rozumowania wynika, w tym sensie, że dni wolne od pracy względnie dni uzasadnionego opuszczenia pracy nie są naruszeniem normalnego toku pracy, traktuje się je zatem narówni z dniami przepracowanymi. W obydwóch zatem wypadkach wspomnianych w powyższym reskrypcie, policzalny dzienny zarobek otrzymuje się przez podzielenie kwoty, zarobionej w ciągu tygodnia względnie miesiąca, przez 6 względnie 25 dni.

(Reskrypt M. P. i O. S. z dn. 5 listopada 1926 r. Nr. 3474 (U. III)).

4. Obliczanie zarobku w razie opuszczenia dni pracy.

Za podstawę obliczenia ustawowej płacy dziennej przyjąć należy, w myśl art. 19 i 20 ust. I i II ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272), podany przy zgłoszeniu pracownika jego zarobek tygodniowy lub miesięczny, podzielony przez 6, względnie 25, niezależnie od tego, przez ile dni był pracownik faktycznie zatrudniony w danym okresie tygodniowym. Wobec tego nie ma wpływu na zaliczenie do grupy zarobkowej, stosownie do art. 20 ust. III powołanej ustawy, opuszczenie przez pracownika dni pracy, chociażby skutek tego zmniejszył się jego rzeczywisty zarobek w danym okresie, o ile o tem zmniejszeniu Kasa Chorych nie została we właściwym czasie powiadomiona.

(Reskrypt M. P. i O. S. z dn. 18 maja 1927 r. Nr. 3882 (U. III)).

O ile firma zwolniona jest przez Kasę Chorych z indywidualnego zgłaszania pracowników, to kwestje powyższe odpadają.

II. *Fundusz Bezrobocia* opłaca się w wysokości 2% od zarobku, bez względu na jego wysokość, z czego 25% potrąca się robotnikom; młodociani do 16 lat nie podlegają ubezpieczeniu.

III. *Podatek dochodowy* i dodatek kryzysowy oblicza się według stopy rzeczywistego zarobku w danym tygodniu, czy też w innym przyjętym okresie płatniczym.

IV. *Wynagrodzenia urlopowe*. Za podstawę bierze się zarobek z ostatnich trzech miesięcy podzielony przez wszystkie dni robocze, które były w tym okresie (bez niedziel i świąt), a zatem ilość dni faktycznie przepracowanych w tym okresie przez robotnika, któremu udzielany jest urlop, jest kwestją obojętną. Otrzymany w ten sposób urlopowy zarobek dzienny należy pomnożyć przez odpowiednią ilość dni urlopu.

W sprawie tej wydany był okólnik Głównego Inspektora Pracy z dn. 30.VII.1932 r. Nr 12:

„Do Panów Inspektorów Pracy wszystkich okręgów i obwodów.

Wobec stosowania często niezgodnej z prawem interpretacji przepisów ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urloпах dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 334), oraz rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1923 r. w przedmiocie wykonywania ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urloпах (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 464) — zwłaszcza w wypadkach, gdy pracownicy są zatrudnieni przez niepełny tydzień, lub praca z różnych przyczyn ulega zawieszeniu na pewien przeciąg czasu, a umowy o pracę nie ulegają rozwiązaniu, — wyjaśniam, w jaki sposób powinno być obliczane wynagrodzenie za czas urlopu w powyższych wypadkach.

W wypadkach, gdy pracownicy są zatrudnieni przez niepełny tydzień, pracownik za każdy dzień urlopu powinien w myśl § 27 wymienionego rozporządzenia otrzymać swój normalny dzienny zarobek, zmniejszony w tym stosunku, w jakim przeciętna ilość dni pracy na tydzień w poprzedzającym urlop trzymiesięcznym okresie jest mniejsza od 6-u. W wypadkach, gdy praca w poprzedzającym urlop trzymiesięcznym okresie z różnych przyczyn ulega zawieszeniu na pewien przeciąg czasu, celem obliczenia przeciętnego wynagrodzenia dziennego w okresie trzymiesięcznym przed urlopem należy podzielić ogólną sumę wynagrodzenia, jaka robotnikowi przypadła w tym okresie, przez ilość dni roboczych przypadających na ten okres, a więc z potrąceniem dni niedzielnych, świątecznych oraz tych dni, w których praca uległa zawieszeniu. Ustalenie w ten sposób dzielnika odpowiada brzmieniu przepisu § 28 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia o urloпах oraz myśli przewodniej orzeczenia Sądu Najwyższego Izby L. C. 1675/29 z dn. 11—15 kwietnia 1930 r., zamieszczonego w kwartalniku „Praca i Opieka Społeczna” (Zeszyt 3 z 1930 r. str. 320 i 321).

Wyluszczone powyżej sposoby obliczenia wynagrodzenia za czas urlopu zmierzają do zapewnienia pracownikowi, zgodnie z art. 4 ustawy o urloпах, normalnych poborów za cały czas urlopu, to znaczy takich poborów, jakieby mu przypadły, gdyby w tym czasie pracował z tą różnicą, że ma je otrzymywać za cały czas urlopu, a więc i za dni niedzielne i świąteczne w tym czasie przypadające.

Za Głównego Inspektora Pracy
i Kierownika Departamentu Pracy

(—) T. Ulanowski

Naczelnik Wydziału

V. *Odprawy* należą się w wysokości wynagrodzenia za ogłoszoną ilość dni pracy w tygodniu pomnożoną przez 2. O ile ogłoszenie wskazuje w które dni tygodnia trwa praca, to należy, przy wynagrodzeniu godzinowym, przyjąć sobotę za 6 godzin, pozostałe dni po 8 godzin dziennie, chyba, że zmniejszona była ilość godzin dnia roboczego. O ile poszczególny robotnik, pomimo ogłoszenia o redukcji dni pracy, był zatrudniony więcej dni niż było ogłoszone, to odprawa przysługuje mu w wysokości wynagrodzenia z ostatnich 2-ch tygodni.

Należy się wystrzegać zatrudniania poszczególnych robotników mniej dni niż było ogłoszone.

Michał Dzieciotowski.

ZAKAZY PRZYWOZU NA WĘGRZECH.

Rząd węgierski wprowadził rozporządzeniem Nr. 6700/1932 M.K. zakaz przywozu szeregu towarów, z których podajemy te towary, które wchodzi w dziedzinę produkcji metalowej.

*poz. tar.
celnej*

- 742. Piece i kuchnie oraz składowe części tychże z żelaza lanego.
- 795. Lampy.
- 797. Szable oraz inna broń sieczna i biała, oraz pochwy i części składowe.
- 798. c) Ostrza do noży, widelce i łyżki metalowe.
- 800. a) Łyżwy.
- 812. Sikawki do pernospor.
- 818. Maszyny do czyszczenia zboża (trioy) o ile nie są maszynami młynarskimi oraz częściami składowymi tychże.
- 854. Elektryczne aparaty do gotowania, ogrzewania i pieczenia, również dla celów przemysłowych.
- 855. Liczniki i mierniki elektryczne oraz części składowe tychże: b) inne.
- 932. Prawdziwy pył złoty i srebrny.

OGRANICZENIE IMPORTU W GRECJI.

Państwowy Instytut Eksportowy komunikuje, że w Grecji ma być wydane rozporządzenie. dotyczące przedłużenia listy kontyngentów na dalszy kwartał, t. j. do dnia 15 maja 1933 r., przyczem w tym kwartale import wszystkich towarów ulegnie redukcji o 10%.

Ogólna suma pozwoleń na przywóz towarów poza kontyngentem w tym kwartale nie może przekroczyć sumy 50 milionów drachm.

Począwszy od 10 lutego 1933 r. pewne artykuły, wymienione w komunikacie, mogą być importowane tylko w drodze wymiany za produkty greckie i po zatwierdzeniu przez Bank Grecki. Wśród tych artykułów wymienione są następujące artykuły przemysłu metalowego przetwórczego: okucia do drzwi i okien, klucze, noże, łyżki i widelce, nożyczki, scyzoryki, tace, biżuterja, monogramy etc., obsadki, pióra, ołówki.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Na co idą składki do związków zawodowych w Belgii? — "L'Usine Belge" z dnia 17 ub. miesiąca zamieściła wzmiankę, w której wykazuje w jaki sposób jest podzielona składka robotnicza w centrali związku zawodowego robotników przemysłu metalurgicznego w prowincji Brabantu.

Notatkę tę przytaczamy poniżej:

„Podziału dokonano wówczas, gdy składka wynosiła 8 franków tygodniowo; obecnie została ona podniesiona do 10 franków. Stosunek podziału został prawdopodobnie niezmienny.

Składka była podzielona w sposób następujący:

Kasa strajkowa	fr. 2.—
„ funduszu bezrobocia	„ 3.50
„ pomocy wzajemnej	„ 0.25
„ starości	„ 0.25
„ macierzyńska i pogrzebowa	„ 0.32
„ solidarności	„ 0.22
Koszty administracyjne i inne	„ 1.46

Razem . fr. 8.—

Z powyższego wynika, że kasa strajkowa oraz koszty administracyjne pochłaniają 3 fr. 46, co stanowi 43% całkowitej składki tygodniowej.

A więc robotnik należący do Związku Zawodowego oddaje co tydzień 43% swojej składki związkowi jako instytucji, mając z niej wzamian minimalne korzyści. Związek zaś rozporządza pieniędzmi ściągniętymi od swoich członków wedle własnego upodobania. Opłaca on, między innymi, stałą składkę do stronnictwa socjalistycznego; subsydjuje fundusz wyborów; prenumeruje dzienniki socjalistyczne dla członków; utrzymuje bojówki i t. d.

Powstaje wobec powyższego pytanie: jakim prawem przewodcy związków zawodowych zarzucają przemysłowcom, że ci jakoby wyzyskują robotnika i czerpią swoje zyski ze szkoda zarobków swoich robotników?

Również przychodzi na myśl, że związki zawodowe, mając dość znaczne dochody, mogłyby znacznie powiększyć korzyści, nabyte przez ubezpieczenia socjalne; związki twierdzą stale, że korzyści te są jeszcze za małe.

Przemysłowcy duńscy domagają się 20%-owej obniżki płac. — Na wiosnę roku bieżącego przypada termin wygaśnięcia umowy zbiorowej pomiędzy przemysłowcami a robotnikami w Danii. Obecnie toczą się pertraktacje o zawarcie nowej umowy zbiorowej. Na wstępie pertraktacji przemysłowcy duńscy wysunęli żądanie 20%-owej obniżki płac robotniczych. Żądanie swoje przemysłowcy motywują ogólnym spadkiem cen, jaki się zaznaczył od roku 1928, oraz tem, że poziom płac robotniczych w Danii jest najwyższym w Europie: w stosunku naprzykład do poziomu płac w Szwecji jest on o 17% wyższy. Płace w Danii od roku 1928 tylko w niektórych przedsiębiorstwach zostały bardzo nieznacznie niższe.

Dodatknie strony niżki płac według przemysłowców duńskich są następujące: niżka cen, zwiększenie konsumpcji oraz ogólne polepszenie sytuacji ekonomicznej. Poza tem wysokie płace utrudniają w wielkiej mierze konkurencję z towarami pochodzenia zagranicznego.

Centrala Związków Zawodowych odmówiła prowadzenia jakichkolwiek pertraktacji z przemysłowcami o ile ci nie cofną swego żądania obniżenia płac robotniczych.

Niemiecki przemysł metalowo-maszynowy w grudniu 1932 r. W grudniu r. ub. nastąpiło pewne ożywienie niemieckiego życia gospodarczego. Najczulszy barometr konjunktury — przemysł żelazny wykazał w grudniu zwiększenie zatrudnienia. Na polepszenie się sytuacji gospodarczej Niemiec wpłynęło również pewne uspokojenie się stosunków politycznych, które do niedawna w bardzo niekorzystny sposób odbijały się na sytuacji gospodarczej tego kraju.

W przemyśle metalowo-maszynowym sytuacja przedstawiała się w następujący sposób:

Fabryki wagonów, otrzymawszy nowe zamówienia ze strony kolei państwowych, wykazują zwiększenie zatrudnienia. Również w fabrykach parowozów możemy zanotować pewną poprawę w stosunku do poprzedniego miesiąca, chociaż na ogół sytuacja w tym dziale nie przedstawia się dobrze.

W fabrykach obrabiarek stan zatrudnienia utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca. Natomiast napływ nowych zamówień kształtował się niepomyślnie. Znaczną poprawę widać w fabrykach budujących motory Diesel'a. W fabrykach maszyn rolniczych panuje sezonowa cisza. Napływ nowych zamówień na sezon wiosenny jest bardzo słaby, tak że producenci tego działu przewidują że sezon wiosenny będzie dla maszyn rolniczych bardzo niepomyślny.

W odlewniach metali sytuacja kształtowała się względnie dobrze. Natomiast w odlewniach żelaza stan zatrudnienia wykazał w porównaniu z miesiącem poprzednim znaczne zmniejszenie, tak że odlewnie zmuszone były do przeprowadzenia ograniczeń w zatrudnieniu.

W przemyśle samochodowym sytuacja jest słabiej, co przypisać należy wprowadzeniu na rynek małych wozów 1,5 litrowych, które są sprzedawane bardzo tanio i znajdują nabywców w kołach inteligencji i wolnych zawodów. Zaznaczył się również wzrost eksportu w dziale tanich samochodów drobno-litrażowych.

W fabrykach wyrobów z blachy ocynkowanej zanotować trzeba zwiększenie się zatrudnienia w dziale naczyń.

Na ogół zatrudnienie niemieckiego przemysłu metalowo-maszynowego wynosiło w grudniu 1932 roku 35% zatrudnienia w okresie normalnej konjunktury.

Z przemysłu samochodowego w Szwecji. Jedyna w Szwecji fabryka samochodowa A. B. Volvo rozwija coraz intensywniejszą działalność. Wedle danych za rok 1932 produkcja samochodów marki Volvo wyniosła 2545 sztuk, czyli o 528 sztuk więcej aniżeli w 1931 roku. Bardzo zmiennym jest fakt znacznego zwiększenia eksportu samochodów szwedeckich, których wywieziono w 1932 roku 590 sztuk, podczas gdy w 1931 roku wywóz samochodów ze Szwecji wyniósł tylko 275 sztuk. Samochody szwedeckie sprzedawane są głównie do Danji, Finlandji i Holandji, jednak w ostatnich czasach daje się zauważyć bardzo energiczna akcja zmierzająca do wprowadzenia samochodów szwedeckich na rynki Bliskiego Wschodu, Egiptu, a nawet i Kuby.

Zaznaczyć trzeba, że samochody szwedeckie marki Volvo nie należą bynajmniej do typu najtańszych. Przykład Szwecji może świadczyć wymownie, że przy umiejętnym zorganizowaniu produkcji nawet mała fabryka może nie tylko odegrać rolę na rynku wewnętrznym własnego kraju, ale nawet lokować swoje samochody na rynkach eksportowych.

Szwedzi eksport rudy żelaznej w 1932 roku. Eksport rudy szwedeckiej prowadzony przez towarzystwo Grängenberg wykazuje w 1932 roku poważne zmniejszenie. Podczas gdy w 1931 roku załadowano na okręty 3,5 milj. tonn rudy, to w 1932 roku załadowano tylko 2,1 tonn.

Przemysł żelazny Stanów Zjednoczonych w jesieni 1932 roku. Stan zatrudnienia amerykańskiego przemysłu żelaznego wykazał w jesieni 1932 roku pewne nieznaczne zresztą zwiększenie, tak że wyzyskanie zdolności produkcyjnej stalowni, które w sierpniu r. ub. wynosiło 14,26% normalnego zatrudnienia, zwiększyło się w październiku r. ub. do 19%. Nieco gorzej przedstawia się sytuacja w dziale wielkopiecowym, gdzie stan zatrudnienia, który w sierpniu wynosił 12% zatrudnienia normalnego podniósł się w październiku do 14,7%. Z ogólnej ilości wielkich pieców, których jest w Stanach Zjednoczonych 297, było czynnych w październiku r. ub. 50.

Ceny stali, które w okresie od sierpnia do października wykazywały pewną stałość poziomu, spadły w listopadzie poważnie. Naprzykład w dziale stalowych wyrobów gotowych ceny obniżyły się z 47,60 dol. na 46,70 dol. za tonnę. Natomiast podkreślić trzeba wzrost ceny szyn kolejowych, która w omawianym okresie zwiększyła się o 3 dolary i wynosiła w listopadzie 43 dolarów za tonnę.

Pomimo względnej poprawy konjunktury przemysłu żelaznego, przemysł ten pracował w III kwartale r. ub. z bardzo poważnymi stratami, wyniosły one w tym kwartale zgórą 50 milj. dolarów, w czym sam tylko koncern United States Steel Corporation stanowił sumę 27 176 000 dolarów.

Eksport wyrobów stalowych i żelaznych ze Stanów Zjednoczonych wykazał w końcu trzeciego kwartału nieznaczne zwiększenie. Wyniósł on we wrześniu r. ub. sumę 36 milj. dolarów. Import do Stanów Zjednoczonych wyniósł w tym samym miesiącu sumę 29 milj. dolarów.

Przemysł samochodowy Stanów Zjednoczonych. Aby dać obraz sytuacji amerykańskiego przemysłu samochodowego, wystarczy przytoczyć poniższe cyfry, ilustrujące stan produkcji samochodów w Stanach w miesiącu październiku każdego z czterech ostatnich lat. Produkcja ta wynosiła:

październik 1929 r.	380 000	samochodów
"	1930	" 154 401
"	1931	" 80 142
"	1932	" 48 934

Celem przeciwstawienia się złej konjunkturze fabryki samochodów wypuściły na rynek w końcu 1932 roku cały szereg nowych modeli tanich samochodów, licząc, że tą drogą osiągną zwiększenie obrotów.

Z wyjątkiem jednego towarzystwa budowy samochodów Nash Motor Company, wszystkie fabryki samochodów pracowały w ubiegłym roku z poważnymi stratami. W poszczególnych koncernach samochodowych sytuacja przedstawiała się w sposób następujący: Ford przeprowadził szereg bardzo daleko idących oszczędności, między innymi redukując poważnie zarobki robotników. Mimo to jednak nie udało mu się uniknąć znacznego deficytu. Straty pozostałych firm samochodowych w III kwartale r. 1932 wyniosły:

General Motors	4,5	milj. dol.
Chrysler Corporation	5,3	" "
Hudson Motor Car Corporation	1,5	" "
Studebaker Corporation	1,9	" "

W kołach przemysłowców samochodowych panuje poważne zaniepokojenie; liczą się one z tem, że jeżeli w najbliższym czasie nie nastąpi wydatniejsza popra-

wa interesów, to fabryki tego działu będą zmuszone do przeprowadzenia bardzo daleko idących oszczędności, a nawet może czasowo zupełnie zatrzymają swoją produkcję.

Z amerykańskiego przemysłu obrabiarek. Działalność amerykańskiego przemysłu obrabiarkowego rozwijała się w III kwartale r. ub. bardzo niekorzystnie, chociaż w ostatnim miesiącu tego kwartału należy zanotować pewne zwiększenie się produkcji i zbytu. Jednak już w październiku nastąpił dalszy spadek obrotów.

Amerykańskie Ministerstwo Handlu podaje następujące zestawienie, ilustrujące stan zatrudnienia przemysłu obrabiarkowego w Stanach Zjednoczonych we wrześniu r. ub. (rok 1922/24 przyjęty za 100)

nowe zamówienia	29%
wykonane dostawy	43%
niewykonane dostawy w końcu roku	60%

Japońska surówka żeliwna na rynku amerykańskim. Na rynku żelaznym Stanów Zjednoczonych dało się zauważyć w ostatnich czasach poważne zwiększenie działalności importerów japońskich. Szczególnie jaskrawo występuje działalność Japończyków w okręgach nowojorskim i filadelfijskim. Dotyczy to przede wszystkim surówki żeliwnej.

Światowa gospodarka elektryczna w 1932 r. Niemieckie czasopismo VDI-Nachrichten podaje następujące wiadomości o stanie światowej gospodarki elektrycznej w 1932 roku.

Wytwarzanie energii elektrycznej rozwijało się w 1932 roku w poszczególnych krajach bardzo niejednolicie. W Niemczech, Francji, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie produkcja prądu wykazała zmniejszenie o 8—12%; we Włoszech utrzymała się na niezmiennym w stosunku do roku poprzedniego poziomie; w Anglii wykazała wzrost o 7%. W Rosji Sowieckiej, aczkolwiek rezultaty gospodarki elektrycznej są dalekie od zamierzeń kierowników planu gospodarczego, to jednak rezultaty 1932 roku wykazują w porównaniu z 1931 rokiem wzrost produkcji prądu o 30%.

Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące stan produkcji prądu elektrycznego w niektórych krajach (w miliardach kWh).

Kraj	1929 r.	1930 r.	1931 r.	1932 r.
Belgia	4,0	4,1	3,9	—
Niemcy	30,7	28,9	26,0	23,0
Francja	14,3	15,3	—	—
Wielka Brytania	14,9	16,6	16,7	17,0
Włochy	9,8	10,0	9,8	9,8
Szwajcaria	4,3	4,3	4,8	—
Rosja Sowiecka	6,5	8,8	10,6	14,0
Japonia	14,1	—	—	—
Kanada	17,6	17,9	16,4	—
Stany Zjednoczone	97,4	95,9	91,7	82,0

Ogółem światowa produkcja prądu, którą w latach 1929 i 1930 obliczano na 300 miliardów kWh, spadła w 1931 roku do 280—290 miliardów kWh a w roku 1932 osiągnęła tylko 270 miliardów kWh.

SZKODLIWA USTAWA.

Tygodnik łódzki „Prawda” z dn. 8 b. m. podał w obszernym artykule, zatytułowanym: „Przeciw ustawie o nadzorach sądowych”, streszczenie żądań sfer gospodarczych w sprawie zmiany ustawy o zapobieganiu upadłościom. „Prawda” poprzedziła to streszczenie wstępem, który przytaczamy poniżej.

„Już od kilku lat sfery gospodarcze wołają o uchYLENIE lub gruntowną zmianę ustawy o zapobieganiu upadłościom (ustawa o nadzorach sądowych), którą nasi prawodawcy skopjowali z wzoru niemieckiego w roku 1927, — przeoczywszy przytem, że z ustawodawstwa niemieckiego została ona już w roku 1926 wyrzucona, jako wyraźnie szkodliwa. Wołania te napotykały zawsze na głuchy opór Ministerstwa Sprawiedliwości, pragnącego widocznie dowieść, że to, co w Niemczech uznane zostało za złe i szkodliwe, jest akurat dobre dla Polski. W roku 1930 wystąpił w tej sprawie Związek Izby Przemysłowo-Handlowych całego Państwa i raz jeszcze przedstawił Ministerstwu Sprawiedliwości oplakane wyniki stosowania tej ustawy przez sądy handlowe. I ten krok pozostał bez skutku. Ministerstwo Sprawiedliwości pozostało niewzruszone. Fatalna ustawa obowiązuje nadal i służy dziełu zniszczenia wiary i zaufania w życiu gospodarczym naszego kraju.

Dopiero ostatnio wdało się w tę sprawę Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Zebrałszy niezliczoną moc dowodów na to, że troskliwie przez Ministerstwo Sprawiedliwości w ogródku naszego ustawodawstwa handlowego hodowany kwiatek, rozpoznany w Niemczech jako chwast i z ustawodawstwa wyrzucony, jest istotnie szkodliwy i skargi życia gospodarczego aż nadto uzasadnione, Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwróciło się do organizacji gospodarczych, wzywając je do przedłożenia wniosków odnośnie zmiany tej ustawy.

Zadania zebrania i opracowania tych wniosków podjął się Związek Izby Przemysłowo-Handlowych i wywiązał się z niego w sposób zupełnie zadowalający. Ministerstwo Przemysłu i Handlu otrzymało wyczerpujący materiał, na zasadzie którego opracowanie nowej ustawy może być szybkie i łatwo wykonane”.

„ROLNIK—EKONOMISTA“.

Ukazał się Nr. 1 „Rolnika Ekonomisty” — organ Związku Organizacji Rolniczych Rzplitej Polskiej, zawierający artykuły pp.: Dr. Wacława Borowskiego „Konwersja długoterminowego kredytu emisyjnego”, Mieczysława Porowskiego — „Zagadnienie cen i porozumień kartelowych”, Dr. Wacława Ponikowskiego „Zużycie wytworów przemysłowych przez rolnictwo”, Leona Domańskiego — „Premje zbożowe”, Dr. Witolda Babińskiego — „Nowelizacja prawa leśnego”. Nadto numer obejmuje przegląd rynków oraz kronikę krajową i zagraniczną, wydawnictwa nadesłane i statystykę.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 10. I. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	2934	Miedź standard	846
Antymon	697	Ołów miękki	302
Cyna standard	4265	Nikiel	7408
Cynk hutniczy	433	Rtęć	9344
Miedź elektrolityczna	990	Srebro za 1 kg	67

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od dnia 25.V.29. od 0,78 zł do 1,61 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminjowych) od 9 do 14 złotych za kilogram.

Ceny metali w Warszawie.

F-ma „POLTHAP” Warszawa, Pańska 83 (dom własny), Tel. 330-65 notuje w ostatnim tygodniu następujące ceny ze składu w Warszawie:

Miedziane blachy . . .	zł 3,10— 5,70
Mosiężne blachy . . .	„ 2,65— 4,75
„ pręty . . .	„ 2,25— 2,95
„ druty . . .	„ 3,15— 3,57
Nowosrebrne blachy . . .	„ 4,45— 5,10
„ druty . . .	„ 4,60— 5,25
Aluminjowe blachy . . .	„ 6,00—11,00
„ druty . . .	„ 7,00
Cyna w blokach . . .	„ 6,—
Ołów hutniczy . . .	„ 0,75
Aluminijski hutniczy . . .	„ 3,65

Cena blachy cynkowej.

Biurowo Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz . . .	zł 954,50 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t.	
od 5 t.	zł 976,— za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł 1019,50 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł 1063,— za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje od dn. 1. I. 1932. następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm	0 zł 95 gr.
711×1 422×0,50 mm	0 „ 90 „
1 000×2 000×0,50 mm	0 „ 97 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Cena żelaza handlowego.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych notuje cenę zasadniczą żelaza handlowego za 1 t. franco wagon stacja Chebzie — 315 złotych + 2%.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała zwyczajna	zł 8,80	Cegła kotłowa normalna	zł 20,50
Cegła kopalakowa normalna	„ 14,30	Cegła kotłowa fasonowa	„ 23,—
Cegła kopalakowa fasonowa	„ 15,40	Zaprawa	„ 8,—
			„ 10,50

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

14483. *Vereinigte Stahlwerke Aktiengesellschaft (Dortmund, Niemcy) i Heinrich Rösener (Duisburg-Meiderich, Niemcy)*. Sposób usuwania i dalszego przesyłania pyłu pogazowego z przewodów gazowych pieców wielkich lub innych, a także ze zbiorników do pyłu oraz urządzenie służące do tego celu.
14403. *Fried. Krupp Aktiengesellschaft Friedrich-Alfred-Hütte (Rheinhausen, Niemcy)*. Sposób otrzymywania żelaza gąbczastego.
14377. *Akciova Spolecnost, drive Škodovy Zavody v Plzni. (Praga, Czechosl.)*. Kwasotrwały stop.

14478. *Wilhelm Bayrhammer (Ellwangen-Jast, Niemcy)*. Nawierzchnia kolejowa.
14646. *Ludwig Mühling (Bielsko, Polska)*. Śruba do podkładów kolejowych.
14649. *Dezso Sinkovich (Budapest, Węgry)*. Klamra zapobiegająca pelzaniu szyn kolejowych.
14665. *Kabushiki-Kaisha Sumitomo-Seikoshō (Osaka, Japonia)*. Przyrząd magnetyczny do badania szyn.
14645. *Eugène Justin Nestor Millet (Paryż, Francja) i Marcel Emile Amand Leroux (Chartres, Francja)*. Samoladująca się maszyna do rozrzucania piasku, żwiru i podobnych materiałów.
14635. *Ivan Kardos (Budapeszt, Węgry)*. Sposób otrzymywania materiału do nawierzchni, nasyconego smołą, a najlepiej bitumem, z kostek lub podobnych kształtówek, otrzymywanych przez sprasowanie zmieszanych minerałów.
14469. *Société Blancallard Société Anonyme (Bruksela, Belgia)*. Wyginająca się podłużnica przegubowa.
14402. *Victor Alexander Bary (Londyn, Wielka Brytania)*. Maźnica, zwłaszcza do pojazdów kolejowych.
16413. *Société Alsacienne de Constructions Mecaniques (Miluz, Francja)*. Obrotowy stół odciekowy.
16351. *Colin William Higham Holmes (Low Fell, Wielka Brytania) i The Birtley Iron Company Limited (Birtley, Wielka Brytania)*. Urządzenie do sortowania materiałów ziarnistych.
16353. *Ivor Lloyd Bramwell (Birtley, Wielka Brytania) i The Birtley Iron Company Limited (Birtley, Wielka Brytania)*. Urządzenie do sortowania.
16412. *Carlshütte Actien-Gesellschaft für Eisengiesserei und Maschinenbau (Waldenburg-Altwasser, Niemcy)*. Sposób sortowania minerałów w postaci pyłu.
16405. *Walde & Ko. (Praga, Czechosłowacja)*. Sprzączka do przeciągania paska z główką zatrząsku.
16424. *Walde & Ko. (Praga, Czechosłowacja)*. Górna część zatrząsku ze sprężyną umieszczoną w komórkowym kapturniku.
16403. *Max Blaskopf (Wiedeń, Austria)*. Zapięcie rozsuwane.
16468. *Alfred Löwy (Wiedeń, Austria)*. Urządzenie do przytrzymywania krajaneo materiału.
16472. *Stanisław Michałowski (Borysław, Polska)*. Przyrząd do wyciągania przedmiotów urwanych z otworów wiertniczych.
16386. *Henry Ernest Warsop (Nottingham, Wielka Brytania)*. Urządzenie udarowe.
16294. *Fried. Krupp Aktiengesellschaft (Essen, Niemcy)*. Narzędzia wykonane z twardego stopu.
16422. *Vereinigte Stahlwerke Aktiengesellschaft (Düsseldorf, Niemcy)*. Podatna obudowa kopalniana.
16402. *Wilhelm Esser (Duisburg, Niemcy)*. Kształtownik do obudowy kopalnianej.
16332. *Société Anonyme des Distilleries des Deux-Sevres (Melle, Francja)*. Sposób i urządzenie do bezpośredniego otrzymywania czystego alkoholu.
16336. *Vereinigte Stahlwerke Aktiengesellschaft (Düsseldorf, Niemcy) i Ludwig Klein (Düsseldorf, Niemcy)*. Sposób wprowadzania bloków do walcarek ukośnych oraz urządzenie służące do tego celu.
16360. *Ewald Alwermann (Düsseldorf, Niemcy)*. Sposób wyrobu rur bez szwu z ciała wydrążonego.
16464. *Edward G. Budd Manufacturing Company (Philadelphia, Pennsylvania, Stany Zjednoczone Ameryki)*. Urządzenie do zaginania blachy.
16437. *Folke Kylberg (Göteborg, Szwecja)*. Sposób wyrobu nożyków do golenia ze stale przesuwającej się taśmy stalowej i maszyna służąca do tego celu.
16433. *Inventia Patent-Verwertungs-Gesellschaft (Schaffhausen, Szwajcaria)*. Nasada ssawcza do odkurzacza.
16318. *Woodall-Dickham (1920) Limited (Londyn, Wielka Brytania) i Arthur Mc. Dougall Duckham (Londyn, Wielka Brytania)*. Sposób ogrzewania komór do zwęglania, reort i podobnych pieców oraz urządzenie do przeprowadzania tego sposobu.
16337. *Bamaq-Meguain Aktiengesellschaft (Berlin, Niemcy)*. Sposób rozpuszczania w wieżach zapomocą kwasów kamienia wapiennego lub innych substancji, wytwarzających przy rozpuszczaniu gazy i pianę.
16300. *Metallgesellschaft Aktiengesellschaft (Frankfurt n. M. Niemcy)*. Sposób oczyszczania gazów z pieców pirytowych, zwłaszcza w celu usunięcia arsenu i temu podobnych.